

О. С. Зарудна

Ціна

ЦІНА — кількість [грошей](#), сплачена чи отримана за одиницю [товару](#) або *послуги*. Її визначають як грошовий вираз вартості товару чи послуги. Величина Ц. товарів або послуг залежить насамперед від витрат на їхнє виробництво, проте на її формування також впливають й інші чинники: коливання попиту та пропозиції, конкуренція, державне регулювання, монополізм, інноваційність, інфляція, курс валюти, сезонні та географічні фактори, світові Ц. та митні обмеження. Процес формування Ц. товару чи послуги називають [ціноутворенням](#). Ц. виконує низку функцій — облікову, розподільну та стимулюючу. Облікова функція полягає у тому, що Ц. слугує інструментом вимірювання суспільно корисної праці з урахуванням не лише витрат на виробництво та збут, а й чинників, що визначають потребу в товарі; розподільна — Ц. забезпечує перерозподіл вартості додаткового продукту між суб'єктами одного виду економічної діяльності під час формування вартості виробництва, а також між різними секторами економіки під час встановлення ринкової вартості. Лише економічно обґрунтовані, ринково сформовані Ц. здатні повноцінно виконувати стимулюючу функцію, забезпечуючи підприємствам покриття витрат і отримання прибутку, необхідного для успішного ведення комерційної діяльності. Ц. розрізняють: за способом формування — ринкові (біржові, аукціонні, рівноважні), конкурентні, договірні, контрактні, проєктні, прогнозні; за призначенням — для виробничого споживача, для населення, пільгові; за стадіями товаропросування — Ц. підприємства та Ц. реалізації; за каналами руху товарів — оптові (гуртові), відпускні (для виробничого споживача), роздрібні (для населення); за сферою обігу чи галузевої приналежності — закупівельні Ц. на сільськогосподарську продукцію, оптові Ц. на продукцію промисловості, будівельні Ц., тарифи у сфері послуг, транспортні тарифи; за рівнем лібералізації — фіксовані, регульовані, вільні; за ринком збуту — світові та внутрішнього ринку; за територіальним поширенням — загальнодержавні, регіональні, місцеві; за часом дії — постійні, тимчасові (акційні, сезонні, раннього бронювання), динамічні, погодинні, денні; за характером використання — стартові, лімітовані, заставні, Ц. фактичних угод, довідкові.

Рекомендована література

1. Кузьменко А. В., Харченко В. В. Ціна як економічна категорія: порядок встановлення та методи ціноутворення в умовах сучасної ринкової економіки // Економіка і суспільство. 2017. Вип. 13.

Бібліографічний опис:

Ціна / О. С. Зарудна// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-890709>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).